

הארגון העולמי של בתי הכנסת
והקהילות האורתודוקסיות
World Organization of Orthodox
Synagogues and Communities

בס"ד

"וְהָיָה מִיָּדֵי זֶדְדָּהּ בְּזֶדְדָּהּ, וּמִיָּדֵי שַׁבַּת בְּשַׁבַּתוֹ"
And it shall come to pass that from one New Moon to another,
and from one Sabbath to another

(ישעיהו פרק סו פסוק כג)

איחוד בתי הכנסת בישראל
Union of Synagogues in Israel
www.unisyn.org.il

לוח דינים ומנהגים לעדות ישראל

חודש אדר תשע"ג

משכנס אדר מרבין בשמחה

10 בפברואר 2013 – 11 במרץ 2013

המולד: יום ראשון אחר הצהרים, שעה 5:37 דקות, 13 חלקים

קידוש לבנה: מליל חמישי ד' באדר (13.2.13), עד ליל שני ט"ו אדר (24.2.13) 23:15

זמן קידוש לבנה לפי עדות המזרח: מליל שני ח' באדר (17.2.13)

א' ראש חודש אדר, יום א', ל' שבט (10.2.2013). תפילת ראש חודש כנהוג.

ב' ראש חודש אדר, יום ב', א' אדר (11.2.2013). תפילת ראש חודש כנהוג. משכנס אדר מרבין בשמחה.

זמני הדלקת נרות ביום שישי ה' באדר (15.2.13)

הדלקת נרות	הדלקת נרות	צאת השבת בישראל	הדלקת נרות
18:48	מלבורן	17:10	ירושלים 16:50
18:20	יוהנסבורג	17:06	תל אביב 17:05
19:16	בואנוס איירס	17:41	באר שבע 17:05
17:03	מוסקבה	16:45	חיפה 16:55
17:20	רומא	17:23	אילת 16:59

שבת פרשת תרומה, ו' באדר (16.2.2013) – שבת הפסקה (הפסקה בארבע הפרשיות)

מפטרים במלכים א, ה', כ"ו: "וה' נתן חכמה לשלמה" עד ו', י"ג: "עמי ישראל".

במנחה: קוראים בפרשת תצוה ומעלים לתורה שלושה קרואים.

יום ראשון, ז' אדר (17.2.2013). יום הסתלקותו של משה רבנו ע"ה.

אנשי "חברה קדישא" נוהגים להתענות כבתענית ציבור ולעשות סעודה אחרי התענית. הם אומרים סליחות בשחרית, וקוראים בשחרית ובמנחה "ויחל". הרבנות הצבאית הראשית קבעה יום זה כיום התייחדות עם חללי צה"ל שנפלו במערכות ישראל ומקום קבורתם לא נודע.

קול קורא! לראשי קהילות, נשיאי וגבאי בתי כנסת, מנהלי בתי ספר ומוסדות חינוך ולכל יהודי באשר הוא שם, להדליק כל אחד במקומו נר נשמה ולהתייחד עם זכרו של אחד החללים, לפי בחירתו, על פי רשימת 181 החללים שניתן לראות באתר האינטרנט של צה"ל – הענף לאיתור נעדרים בקישור: <http://www.aka.idf.il/Eitan/listPage/?catId=32659> למידע נוסף ומפורט על אירועי ז' אדר, ניתן לראות באתר האינטרנט שלנו: www.unisyn.org.il

יום חמישי, י"א אדר (21.2.2013), תענית אסתר מוקדם.

תחילת הצום - עלות השחר 4.44 בירושלים. תענית ציבור: ענו בשמונה עשרה, סליחות, "אבינו מלכנו". "ויחל" בשחרית ובמנחה. מנחה. אומרים "אבינו מלכנו", כי פורים יהיה רק בעוד יומיים. נוהגים לקיים זכר למחצית השקל שהיו שוקלים בזמן הבית, ונותנים 3 מטבעות כסף החוקיות באותה מדינה ונקראות "מחצית". (ומאחר שאין כל אחד יכול לתת 3 מטבעות כסף, הנהיגו בבתי הכנסת לשים 3 מטבעות בקערת צדקה, התורם קונה אותם בכסף ששם בקערה, ואחר כך תורם את המטבעות האלה לצדקה). סוף הצום בירושלים 5:53.

זמני הדלקת נרות ביום שישי י"ב באדר (22.2.13)

הדלקת נרות	הדלקת נרות	צאת השבת בישראל	הדלקת נרות
19:39	מלבורן	17:19	ירושלים 16:56
18:14	יוהנסבורג	17:13	תל אביב 17:11
19:08	בואנוס איירס	17:52	באר שבע 17:11
17:18	מוסקבה	16:58	חיפה 17:01
17:21	רומא	17:36	אילת 17:04

שבת פרשת תצוה, י"ג באדר (23.2.2013) – פרשת זכור

מוציאים שני ספרי תורה. באחד קוראים בפרשת השבוע ומעלים לתורה שבעה קרואים. חצי קדיש.

בספר שני קוראים למפטיר בסוף פרשת כי-תצא: "זכור". קריאה זו היא חובה מן התורה לגברים, ויש אומרים שגם לנשים. יש לכוון לצאת בקריאה זו ידי חובה. נשים שלא יכלו להגיע לקריאת זכור בבוקר, יגיעו למנחה, יוציאו ספר תורה, ויקראו להן פרשת זכור ללא ברכה. מי שלא יכול לשמוע קריאה של פרשת "זכור" בשבת, יכוין לצאת ידי חובתו בקריאה של פורים.

מפטרים בשמואל א ט"ו, ב': "כה אמר ה' פקדתי" עד ט"ו, ל"ד "גבעת שאול". אין מעלים לתורה ואין קורא בתורה ובמפטיר אלא מי שזקנו החל לצמוח, גיל 17 לערך. אין אומרים אב הרחמים.

במנחה: קוראים בפרשת כי-תשא ומעלים לתורה שלושה קרואים. אין אומרים "צדקתך צדק".

יום א', י"ד אדר (24.2.2013), פורים דפרזים

הישובים החדשים בארץ דינם כערי הפרזים, ונוהגים פורים ביום י"ד; אלא שאין אומרים בט"ו תחנון ולמנצח. כל השכונות המחוברות לירושלים החדשה, והן סמוכות ונראות לה, נוהגות כירושלים, וחוגגות את הפורים ביום ט"ו. המרוחקות ביותר נוהגות כפרזים, ביום י"ד. העיריות הישנות בא"י כגון: יפו, צפת, עכו, טבריה, לוד - שהן ספק מוקפות חומה מימות יהושע בן נון, קוראים את המגילה בברכה ביום י"ד, שהוא זמן קריאה לכל, ובט"ו בלי ברכה. משלוח מנות ומתנות לאביונים וסעודה נוהגים בשני הימים. בעבר נהגו לומר "על הנסים" וקריאת התורה בשני הימים, אולם פסקו מלנהוג כן. [על זמן הקריאה לבן ירושלים הנמצא בי"ד בעיר פרזים, ובדעתו לחזור לירושלים בט"ו, או הנמצא בי"ד בספינה או במדבר - ישאל שאלת חכם].

ערבית של מוצאי שבת. בשמונה עשרה אומר "אתה חוננתנו", "על הנסים" (שכח ונזכר אחר שאמר "ברוך אתה ה'" אינו חוזר). אחרי שמונה עשרה - קדיש תתקבל. קריאת המגילה. הקורא פושט את המגילה כאיגרת ומברך: "על מקרא מגילה", "שעשה נסים", "שהחיינו". אין להפסיק אפילו בכדי לענות "ברוך הוא וברוך שמו". הקורא והשומעים יכוונו לצאת ידי חובתם בברכות ובקריאה. מי שלא שמע כמה מילים מן הקריאה, ישלימם מתוך ספר מודפס. נוהגים לקרוא שתי פעמים פרק ח' פסוק י"א, פעם אחת "להשמיד להרוג" ובפעם שניה "להשמיד ולהרוג", וכן בפרק ט' פסוק ב', פעם אחת "ואיש לא עמד בפניהם" ובפעם שנייה "ואיש לא עמד לפניו". "עשרת בני המן" קורא בנשימה אחת. לאחר הקריאה גולל המגילה ומברך "הרב את ריבנו". הקורא שלא בציבור אינו מברך "הרב את ריבנו". הקהל אומר: "אשר הניא" ו"שונת יעקב", "ויהי נעם" [בגלל מוצאי שבת], "ואתה קדוש". קדיש שלם בלי תתקבל. עלינו. קדיש יתום. ברכו. אָבֵל תוֹךְ שבעה, אם אין באפשרותו לקיים מנין בביתו, רשאי ללכת לבית הכנסת לקריאת המגילה ערבית ושחרית.

נשים חייבות בקריאת המגילה, וראוי שתשמענה את הקריאה ברוב עם בבית הכנסת. אישה יכולה להוציא את חברתה בקריאה. מי ששמע מגילה, והוא קורא למי שלא שמע - דינו זה: אם קורא לנשים - תברך אחת הנשים את שלוש הברכות, ובברכה הראשונה תברך "לשמע מגילה" (רמ"א תרפט, ומ"ב). אם קורא לגברים - מברך הקורא או אחד השומעים את הברכה הרגילה: "על מקרא מגילה", שעשה נסים ושהחיינו. אם אין מי שיודע לקרוא בטעמים, יכול הקורא לקרוא בלי ניגון הטעמים, ויעמיד לידו אדם שיעקוב אחרי הקריאה מספר מודפס, ויתקן את השגיאות.

בברכת המזון אומר "על הנסים", ואם שכח אינו חוזר, אבל קודם "הרחמן הוא יזכנו" (או אחר "אל יחסרנו" - לדעת האדר"ת) יאמר: "הרחמן הוא יעשה לנו נסים וכו' בימי מרדכי ואסתר". ראוי להרבות קצת בסעודה גם בלילה.

שחרית: "על הנסים". אחרי חזרת הש"ץ חצי קדיש. קוראים לשלושה בפרשת בשלח: ויבא עמלק, חצי קדיש, "יהללו". מכניסים ס"ת לארון, (אין חולצים את התפילין לפני קריאת המגילה). קוראים את המגילה. יש לזכור כי עיקר קריאת המגילה היא ביום, ואין יוצאים ידי חובת הקריאה בקריאת הלילה. מברך 3 ברכות כמו בערב. בברכת "שהחיינו" יש לכוון גם על משלוח מנות וסעודת פורים. לאחר קריאת המגילה וגלילתה מברך הקורא: "הרב את ריבנו". הקהל אומר רק "שונת יעקב". אשרי (ולא "למנצח") ובא לציון, קדיש תתקבל. שיר של יום (תהלים כב): למנצח על אילת השחר. אין כאלוקינו. **משלוח מנות**, כל אדם, ואפילו עני, חייב לשלוח לאדם אחד שתי מנות הראויות לאכילה. **מתנות לאביונים** חובה לשלוח שתי מתנות לשני אביונים. אָבֵל חייב במשלוח מנות, אבל לא ישלחו לו. נשים חייבות, וישלחו אנשים לאנשים ונשים לנשים. עורכים **סעודה** אחרי מנחה גדולה, וממשיכים עד הלילה כדי לסעוד קצת בשושן פורים. כיון שהתחיל הסעודה ביום, אומר "על הנסים" בברכת המזון. המוקפין (אנשי ירושלים) אינם אומרים "על הנסים" בתפילה ובברכת המזון, ולא אומרים תחנון ולמנצח... יענך.

פורים שושן ופורים דמוקפין [חומה בזמן יהושע], יום ב', ט"ו בחודש (25.2.2013). והוא פורים שחוגגים בירושלים.

נוהגים בו כל דיני פורים. (ראה לעיל דין ערים אחרות בארץ). בשאר ערי הארץ אין אומרים "על הנסים" בט"ו, ולא תחנון, ו"למנצח... יענך".

זמני הדלקת נרות ביום שישי, י"ט באדר תשע"ג (1.3.13)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
ירושלים	17:01	ירושלים	18:14	ניו יורק	17:27	מלבורן	19:29
תל אביב	17:17	תל אביב	18:15	לוס אנג'לס	17:19	יוהנסבורג	18:07
באר שבע	17:16	באר שבע	18:15	פריס	18:03	בואנוס איירס	18:59
חיפה	17:06	חיפה	18:14	לונדון	17:10	מוסקבה	17:33
אילת	17:09	אילת	18:15	אמסטרדם	17:49	רומא	17:29

שבת פרשת כי תשא, כ' באדר (2.3.2013) – פרשת פרה

יצרות ופיוטים כנהוג. מוציאים שני ספרי תורה. באחד קוראים בפרשת השבוע ומעלים לתורה שבעה קרואים, חצי קדיש. בספר שני קוראים למפטיר בפרשת חוקת מתחילתה עד "תטמא עד הערב". [יש אומרים שגם קריאת התורה בפרשת פרה היא מן התורה]. מפטירים ביחזקאל ל"ו, ט"ז: "ויהי דבר ה' אלי לאמר", עד סוף הפרק. אין קטן עולה למפטיר. אין אומרים אב הרחמים.

במנחה: קוראים בפרשת ויקהל ומעלים לתורה שלושה קרואים. אומרים "צדקתך צדק".

זמני הדלקת נרות ביום שישי כ"ז בחודש אדר (8.3.13)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
ירושלים	17:06	ירושלים	18:19	ניו יורק	17:35	מלבורן	19:19
תל אביב	17:22	תל אביב	18:20	לוס אנג'לס	17:25	יוהנסבורג	18:00
באר שבע	17:21	באר שבע	18:20	פריס	18:14	בואנוס איירס	18:50
חיפה	17:12	חיפה	18:19	לונדון	17:22	מוסקבה	17:48
אילת	17:13	אילת	18:20	אמסטרדם	18:02	רומא	17:38

שבת פרשת ויקהל-פקודי, כ"ז אדר (9.3.2013) – פרשת חודש

"חזק". יצרות ופיוטים כנהוג. מוציאים שני ספרי תורה. באחד קוראים בפרשת השבוע ומעלים לתורה שבעה קרואים. חצי קדיש. בשני קוראים למפטיר בפרשת בא: "ויאמר ה'... החודש הזה" עד "תאכלו מצות". מפטירים ביחזקאל מ"ה, ט"ז: "כל העם הארץ", עד מ"ו, י"ח: "איש מאחוזתו". אין קטן עולה למפטיר. מברכים חודש ניסן שיהיה ביום ג' (12.3.2013). אין אומרים "אב הרחמים".

במנחה: קוראים בפרשת ויקרא ומעלים לתורה שלושה קרואים. אומרים "צדקתך צדק".

יום שני, כ"ט אדר (11.3.2013), ערב ראש חודש ניסן.

המתענים בערב ראש חודש אומרים יום כפור קטן, ואין אומרים תחנון ואבינו מלכנו. יש נוהגים להשתטח על קברי צדיקים. מי שיש לו יום זיכרון בחודש ניסן - עולה לקבר בערב ראש חודש, כי נמנעים מעלולות לבית הקברות בחודש ניסן.

ברכת חודש טוב ומבורך

Eliezer Sheffer

אליעזר שפר

דברי הימים – ימי זיכרון בחודש אדר תשע"ג

בעריכת משה אייכל

<p>ל' שבט תקפ"ז (1827) יום פטירת ר' מנחם מנדל ב"ר ברוך בענדיט משקלוב מגדולי תלמידי הגר"א מווילנה וממחדשי היישוב היהודי בארץ ישראל.</p> <p>ר' מנחם מנדל שימש את רבו בשנותיו האחרונות, ועם פטירתו הוציא לאור את כתביו ספריו ומנהיגו של רבו הגדול בנגלה ובנסתר. בשנת 1808 כעשור לאחר פטירתו עלה ר' מנחם מנדל בראש העלייה של 511 נפשות לארץ ישראל שמנתה אז כ-2000 יהודים, וזו העלייה הראשונה של תלמידי הגר"א לארץ ישראל. בכך מילא את צוואתו שגאולת ישראל תתחיל בבנייתה החומרית של ארץ ישראל.</p> <p>ר' מנחם מנדל התיישב בצפת ולאחר מכן עבר לירושלים בצוותא עם עוד שמונה מתלמידי הגר"א.</p> <p>ר' מנחם מנדל וחבריו הגיעו תחילה לבית הכנסת ששימש את האור החיים שנפטר 70 שנה קודם לכן. או אז בנה מחדש את בית הכנסת ששימש בגאון את עדת האשכנזים בירושלים עד לפילת העיר העתיקה בידי הירדנים שהחריבו בשנית את בית הכנסת בשנת 1948.</p> <p>ר' מנחם מנדל נפטר בירושלים ומנוחתו כבוד בהר הזיתים. ע"ש קרוי רחוב מנחם מנדל משקלוב בשכונת הר נוף בירושלים.</p>	 <p>בית כנסת החורבה שהוקם ע"י תלמידי הגר"א</p>
<p>ג' אדר תרס"ה יום פטירת האדר"ת הרב אליהו דוד רבינוביץ תאומים.</p> <p>האדר"ת נולד בליטא לאביו ר' בנימין, בגיל 32 מונה לרב העיר מיר שהיתה העיר החמישית בגודלה בליטא בהמשך מונה לרב העיר פוניבז'.</p> <p>בהיותו בן 58 נקרא ע"י רבה המיתולוגי של ירושלים רבי שמואל סלנט לכהן כרב בירושלים.</p> <p>בירושלים השקיע את כל מרצו בהתקנת עירובין לא פעם מכספו הפרטי.</p> <p>האדר"ת העריך מאד את חתנו הגדול הראי"ה קוק וצ"ל ואף התבטא לקחתי חתן שאיני מגיע לקרסוליו.</p> <p>הראי"ה קוק כתב לזכרו את ספרו אדר היקר.</p> <p>בכל תפוצות ישראל התאבלו מרה על הסתלקותו בטרם עת. הרב ריינס כתב על הבשורה האיומה שכרעם הלמה ומחצה את ראשו, מי פילל שכל כך מהרה יבוא שמשו של גאון וצדיק זה גדולה האבידה לדורנו יתום זה וגדול השבר.</p> <p>ע"ש קרוי רחוב האדרת בשכונת קרית שמואל בירושלים. מנוחתו כבוד במרומי הר הזיתים.</p>	 <p>הרב אליהו דוד רבינוביץ תאומים (האדר"ת)</p>
<p>ז' אדר תשנ"ה יום פטירת הרב חיים יעקב ב"ר ישראל אלעזר גולדוויכט (1925-1995) ראש ישיבת ההסדר הראשונה "כרם ביבנה".</p> <p>הרב גולדוויכט נולד בירושלים למשפחה של חסידי רוז'ין ובהמשך למד בישיבות ליטאיות.</p> <p>הרב גולדוויכט היה מקורב מאוד לחזון איש ובברכתו התמנה לראש ישיבת "כרם ביבנה" שם כיהן 40 שנה.</p> <p>אלפי תלמידיו ראו בו את אביהם הרוחני, שיעוריו החדשניים בנושאי אגדה ומחשבה היו לשם דבר.</p> <p>מעבר לכך היה הרב גולדוויכט הוגה דעות וגאון בספרות התלמודית. מנוחתו כבוד בהר המנוחות ירושלים.</p>	 <p>הרב חיים יעקב גולדוויכט</p>
<p>י"ד אדר תשמ"ב יום פטירת הרב צבי יהודה קוק (1891-1982) ראש ישיבת מרכז הרב, ומנהיג רוחני רב השפעה של הציונות הדתית.</p> <p>הרב צבי יהודה היה בנו יחידו ויד ימינו של מרן הראי"ה קוק. לאחר פטירתו של הראי"ה הסתגר 15 שנים בהן עמל להוציא לאור חלק נכבד מכתבי אביו. לאחר פטירתו של הרב יעקב משה חרל"פ ובהיותו כבן 60 החל הרב צבי יהודה לכהן כראש ישיבת מרכז הרב וכאן למעשה זרחה שמשו כמנהיג. גישתו הייחודית בחינוך שדגלה באמיתיות ובעקביות וגישתו הייחודית בלימוד אמונה ובלמוד התורה, הצמיחה רבבות ההולכים לאורו.</p> <p>היה הרוח החיה מאחורי כל פעילותם תוך שהוא מתווה גם קוד אתי לפעילותם. לדוגמה: בשום פנים ואופן לא להקים יישוב על קרקע פרטית של נכרי ואין סיבה בעולם שבגללה ניתן להרים יד על איש כוחות הביטחון.</p> <p>כתביו נדפסו בספרים: לנתיבות ישראל, אור לנתיבתי, וצמח צבי. תלמידיו ממשיכים להוציא לאור עד היום ספרים רבים משיחותיו, שיעוריו והשקפותיו. מנוחתו כבוד בחלקת הנביאים שבהר הזיתים.</p>	 <p>הרב צבי יהודה קוק</p>
<p>כ" אדר תשנ"ה יום פטירת הרב שלמה זלמן ב"ר חיים יהודה לייב אוירבך (1910-1995)</p> <p>הרב אוירבך כיהן כראש ישיבת קול תורה. התפרסם כאחד מגדולי הפוסקים שבדור ומראשוני פוסקי ההלכה על הטכנולוגיה לאור ההלכה. ספרים רבים התבססו על פסקיו וחיידושו בענייני שבת, רפואה, וטכנולוגיה המפורסמים ביניהם הם: שמירת שבת כהלכתה וכן נשמת אברהם ה' כרכים על רפואה.</p> <p>נהג להשפיע בצורה חיובית בלבד והתרחק ממחלוקת. השתייך לחוג החרדי אך היה אהוב ונערץ על כל שכבות הציבור.</p> <p>הרב אוירבך העריך מאד את מרן הראי"ה קוק שגם היה מסדר הקידושין בחופתו, ובצעירותו נהג ללכת אליו לעתים תכופות.</p> <p>בחייו והן לאחר פטירתו הוציא לאור ספרים רבים של פסקי ההלכה שלו ביניהם: מאורי אש, מעדני ארץ, מנחת שלמה, עטרת שלמה. מנוחתו כבוד בהר המנוחות בירושלים.</p>	 <p>הרב שלמה זלמן אוירבך</p>
<p>כ"א אדר תשל"ח יום פטירת הרב שלמה יוסף זווין (1888-1978) חסיד חב"ד, למדן מופלג, חבר מועצת הרבנות הראשית ועורך האנציקלופדיה התלמודית.</p> <p>על הקמת המדינה כתב: "לשיא של מצוות יישוב הארץ בכל שלמותה ובכל הדרה אי אפשר היה להגיע בכל משך זמן הגלות" ועל כל אלה שסייעו מסייעים וסייעו בהקמת המדינה כתב: שהם משתתפים בקיומה של אותה מצווה השקולה כנגד כל המצוות שבתורה. חיבר כאמור את האנציקלופדיה התלמודית ועוד ספרים רבים כדוגמת: המועדים בהלכה, סיפורי חסידים, אישים ושיטות. מנוחתו כבוד בהר המנוחות בירושלים.</p>	 <p>הרב שלמה יוסף זווין</p>
<p>כ"ה אדר תשל"ה יום פטירת הרב יצחק ב"ר מסעוד אבוחצירא (הבבא חאקי) (1895-1970)</p> <p>כבר בגיל 25 הנהיג ביד רמה את הקהילה היהודית בתאפילאלת שבמרקו. בשנת 1945 עבר לאלג'יר שם הקים קהילה חדשה. בהיותו בשיא מרצו שמע על הקמת מדינת ישראל ועלה ארצה. אך לא ארכו הימים ושמעו של הגאון הצדיק הגיע למרחקים, ומינו אותו לרבה הראשי של רמלה לוד ולחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל.</p> <p>מאז התמנותו דאג הבבא חאקי לצורכי ציבור בכלל ולחינוך ילדי ישראל בפרט, כיתת את רגליו מיישוב ליישוב וממקום למקום במטרה לשכנע את העולים לשלוח את ילדיהם לחינוך דתי. הקמת מדינת ישראל היתה בעיניו "שלב יסודי בגאולת ישראל" ועל "יום ירושלים" אמר, ש"אין יום גדול כיום הזה".</p> <p>מנוחתו כבוד בעיר רמלה.</p>	 <p>הרב יצחק אבוחצירא - הבבא חאקי</p>